

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Plaja M. Viteazul
(Nagypiactér) 11/a
TELEFON: 670.
Megjelenik
minden pénteken.

NÉPÜNK

ZSIDÓ HETILAP

Előfizetési árak:
BELFÖLDÖN
1 évre . . . 160 L.
1/2 80 „
1/4 40 „
KÜLFÖLDÖN
1 évre
Magyarország P. 10.
Slovensko . . Ck. 60.
Austria . . . S. 15.
Jugoslavia . . D. 100.

A Kotel Maarovi ügy.

Hosszu hónapok óta tartja már izgalomban a világ zsidóságát a Szentfal kérdése, amelynek tulajdonjogát az arabok elakarják a zsidóktól vitatni. A múlt évi augusztusi véres zavargásoknak egyik kiindulópontja volt a Panaszok Fala. Azóta az események Palesztinában és Palesztinával kapcsolatban egymásra torlódtak. Az angol kormánynak egymást követő, a zsidóságot mélyen bántó intézkedései már-már háttérbe szorították az arab és a zsidó konfliktus eme egyik okozóját. Hónapokig vitáztak a kérdésről arabok és zsidók, s pertraktálta a Szentfal ügyét a keresztény sajtó is.

A Népszövetség is úgy érzi, hogy ezt a gyujtanyagot a zsidó és arab nép életéből el kell távolítani. Erre vall azon intézkedése, amellyel egy áramtagu nemzetközi bizottságot delegált Jeruzsálembe a kérdés kivizsgálására és jelentéstételre. A bizottság már meg is érkezett Palesztinába, hogy munkáját megkezdje. Mindkét érdekelt fél, a zsidók és arabok egyaránt felkészültek igazuk bizonyítására. Örvedetes és nem lekicsinyelendő az a körülmény, hogy ebben a kérdésben sikerült a jisiv minden léteget és a galut zsidóságát egységes és egyöntetű tevékenységre megnyerni és reprezentánsait a bizottság előtt mint egy nép képviselőit megjelentetni. A palesztinai jisiv, beleértve az agudát is, közös frontot alkot a Szentfal kérdésében ép úgy, mint a galut zsidósága, amely Ráv Kuk, Rabbi Jacob Meir és Rabbi Sonnenfeld rabbikból álló palesztinai főrabbinátust bízta meg képviselével.

A zsidóság igazának tudatában komoly eszközökkel, bizonyítékainak erejével igyekszik jogait megvédeni, míg az arabok különböző fogásokkal, a világ mozlímjainak demonstrációival akarnak nyomást gyakorolni a népszövetségi bizottságra. A zsidóság jól tudja, hogy a Szentfal kérdésének megoldása nem jelenti egyben azon nagyszámu problémák elintézését is, amelyek az elmúlt évben Palesztinában elmerültek. A politikai és gazdasági kérdések egész sora vár sürgős és becsületes megoldásra, hogy a nemzeti otthon továbbépítése és fejlődése biztosítva legyen. Azonban eminens érdek minden surlódási területnek a csökkentése és minden izgató momentum kiküszöbölése, amely a zsidó és arab nép együttélését veszélyezteti. A kiküldött bizottság munkája nem lesz könnyű, mert a kérdés megoldása nemcsak jogászai szakértelmet, hanem mély belátást és egy nép vallási érzelmeinek megértését is igényli. Az egyik oldalon áll a formális tulajdonjog, a másikon az *évezredek megszentelte használati joga a Szentfalnak* és az előtte elvonuló utcasávnak. Az arabokat, akik a Szentfalnak jogszerű birtokosai, semmi vallási, nemzeti vagy egyéb kapcsolat e szent kőkövekhez nem fűzi. A mozlím világra a zsidóság szentsége teljesen közömbös és értéktelen. A zsidóság szétszórása óta őrzi e falat, mint egyetlen maradványát a Templomnak, évezredekben a vallásos népek minden szeretetével és rajongásával csüng e megszentelt köveken. *Nincs véleménykülönbség* e tekintetben zsidó és zsidó között, a fanatikusan vallásos ép úgy, mint a liberálisabban gondolkodó egységes a Szentfal vallási és történelmi jelentőségének megítélésében. Az araboknak Palesztinában számos szent ereklyéje van, amelyekhez érzelmi, vallási vagy történelmi kapcsolatok fűzik. A zsidóságnak ősei földjén, történelmi ereklyéiből és vallási szentségeiből mi maradt? Egy néhány méteres fal és a jog, hogy ezen falhoz imádkozni és sirni melessen. Ennek az egyetlen szentségnek és ennek a jognak a kérdését akarják most az arabok elvitatni tőlünk. Érdeklődéssel és visszafojtott lélekzettel figyelik a zsidók a világ minden zugában a Jeruzsálemben megindult bizottsági tárgyalásokat. A harmadik Templom lerombolása óta nem tették vitássá ezt a kérdést odig. Imádkozhatott és panaszkodhatott a zsidó zavartalanul a Kotel Maarovinál évszázadokon keresztül. Most ez a jog is vitássá tétetett. A civilizáció, a szabad vallásgyakorlás napjaiban kell a zsidóságnak „Nemzeti Ötthonában” a Szentfal köveiért küzdenie.

A zsidóságot sok igazságtalanság, sok szenvedés és jogtalanság sújtotta szétszórásának szomorú évszázadaiban. Várjuk a bizottság munkájának eredményét és a világ ítélőszékének döntését. Vajjon

Luket Maltába helyezték, utóda — Stuart Davis ?!

Jeruzsálemből jelentik: A múlt évi palesztinai véres eseményekért általában Luke kormányzóhelyettes tették felelőssé, aki Lord Chancellort, a főkormányzót azokban az időkben helyettesítette. Magatartása zsidó szempontból a legperfidebb volt és annál gyászosabb a szereplése, mert a hírek szerint maga is kikeresztelkedett zsidó. A zsidóság a zavargások óta ennek a főhivatalnoknak Palesztinából való elhelyezését sürgette és többször felbukkantak a hírek, melyek szerint többé nem tér vissza szabadságáról, de ezek mindannyiszor valótlannak bizonyultak.

Most a Zsidó Távirati Iroda hivatalosan közli, hogy Luke nem tér vissza szabadságáról, illetve

lesz-e ennek a bíróságnak a tagjaiban annyi bátorság és oly bölcsesség, hogy megértsen és mérlegeljen történelmi kapcsolatokat és vallási érzelmeket is. (sz. g.)

Simpson nyilatkozata a certifikátok beszüntetéséről.

Jeruzsálemből jelentik: A gyarmatügyi hivatal felhívja John Chancellor palesztinai kormányzót és John Hope Simpsonot, hogy az első vizsgálataiknak eredményeit és ennek kapcsán a beszüntetett 2300 certifikátra vonatkozó jelentésüket tegyék meg. John Hope Simpson kijelentette, hogy nincs ellene a be-

Genfől, ahol a palesztinai kormányt a népszövetség előtt képviselte, hanem Maltába megy, ahová legujabban nevezték ki. Mindenesetre nagy örömmel regisztráljuk ezt a hirt és egyik jelét látjuk benne annak, hogy az angol kormány mégis nagy súlyt helyez a zsidóság megnyugtatására és arra, hogy lehetőleg elégtételt kapjon a megsértett zsidó önérték. Ugyancsak a fenti jól informált forrásból értesülünk, hogy a palesztinai kormány pénzügyi államtitkára Stuart Davis szabadságáról visszatért Jeruzsálembé, hol a kormányzót annak palesztinai jóvölléje alatt helyettesíteni fogja. *Stuart Davist, mint Luke utódát kinevezik az állami kormányzás főtitkárnak.*

vándorlási tilalom felfüggesztésének, a vizsgálat ideje alatt. *Nem tartja azonban kívánatosnak, hogy a tilalom felfüggesztésére vonatkozó véleménye mérvadó legyen.* Nem akarja, hogy véleménynyilvánítását okolják az arabok azzal, miszerint ez bírta volna reá Nagybritániát ígéretének be nem tartására.

Zsidó képviseletet a város vezetőségébe!

Hosszu, két éves vajudás után Nagyvárad városának ideiglenes tanácsa általi vezetését — ha a jelek nem csalnak — talán már rövidesen a polgárság által választott rendes tanács váltja le. Nagyvárad város autonóm életének ezen újabb etapját és választott tanácsának megalakulása komolyságát, a Dr. Lázár Aurél polgármester által az összes megválasztott tanácsosok címére szétküldött, július hó 7-re szóló meghívók igazolják.

A tanács megalakulására vonatkozólag szárnyra kelt hírek azonban, amennyiben azok a valóságnak megfelelnek, bennünket zsidókat, a legnagyobb aggodalommal töltöttek el. Nem akarunk ugyan azoknak hitelt adni, mert hisz lehetetlennek tartjuk, hogy komoly elvi alapon álló és egymással paktumot kötött pártok megállapodásokat, holmi pillanatnyi sikerekért felborítsák és egyéni ambíciók kielégítéséért szétrobbantsák a város polgárságának azon harmónikus egységét, melynek alapját azon elgondolás képezte, hogy a szövetkezett pártok mindegyike, tehát a zsidóság is, az őt méltán megillető és jogos képviseletet megkapja az állandó választmányban.

Lehetetlennek tartjuk, hogy komoly politikai vagy polgári pártok a zsidóság jóhiszeműségével visszaéljenek, pártközi megállapodásokat megszegjenek és ismét oly nemtelen eszközökhöz folyamodjanak, mint azt a március 14-én megtartott tanácsválasztások alkalmával tették, hogy a zsidóság jelöltjének az utolsó pillanatban való lecsusztatásával maguknak még egy mandátumot biztosíthassanak. Nem tudjuk elhinni, hogy Nagyvárad 30.000-et számláló zsidóságának minden más pártok felfogásától teljesen idegen, *speciális zsidó* érdekeinek képvisellete kizárassék a város szűkebb vezetéséből és ezáltal a várad zsidóság már ab ovo a legnagyobb bizalmatlanságra legyen kényszerítve, azzal az állandó választmánnyal szemben, mely magából — mondhatjuk — a városi polgárság legnagyobb homogén rétegének képviseletét kizárja csak azért, — mert az zsidó.

A demokrácia hangos lárájában született városi tanács eme tényével, a politikai morál csalafintaságának oly iskolapéldáját szolgáltatná ez, mellyel Várad zsidósága megtanulhatná, hogy mit tesz az *idegen párioknak* erejét, mint *idegen érdekek uszályhordozója* növelni — saját zsidó függetlenség-

günk feladásával. Ez megtaníthatja immár Várad zsidóságát arra is, hogy *idegen pártokban bízni* és azoknak *hinni* nem egyéb, mint zsidóságunkat és annak tömegeit kiszolgáltatni azoknak erősítésére, kik ezen erőt velünk zsidókkal szemben, éppen zsidóságunk gyengítésére használják fel.

Ismételjük, nem tudunk hinni abban, hogy a különböző pártok bármelyike odaadná magát a zsidóság képviseletének az állandó választmányból való kitessekeléséhez. Nem tudjuk elhinni, hogy akár a szövetkezett Nemzeti-Parasztpárt, Magyar-párt, Szociáldemokraták, avagy Dolgozó-Blokkisták is ne látnák azt be, hogy egy ily nagy zsidó centrumban, mint Nagyvárad, a város szűkebb vezetősége el sem gondolható zsidó képviselet nélkül. De nem tudjuk azt sem elhinni, hogy ezek ne osztanák a mi és a várad zsidóság nagy többségnek azon véleményét is, mely szerint speciális zsidó érdekeket a más pártok programját magukévá tett, illetve a más pártokban „beirott” zsidók semmi körülmények között nem képviselhetik, hiszen ezen zsidókat az idegen pártkeret fegyelme köti. Egyedül tehát csak is azon zsidó tanácsosok léphetnek fel függetlenül, sőt a zsidóságtól kötelezetten a zsidó érdekekért, kik a *zsidó népkisebbségi programmal* lettek jelölve és megválasztva a városi tanácsba.

Egyedül az *önálló zsidó népkisebbség* utját járó zsidóképviselők lehetnek a mi zsidóságunk szószólói. Egyedül az ő kötelességük és a városi tanácsnak meg kell adni erre a lehetőséget, hogy legalább egyike közülük a város szűkebb vezetőségben állandóan sikra szólhasson a legális és illegális taxáktól és egyéb közterhektől *tulzottabb mértékben agyonnyomított zsidó testvéreink érdekeinek megvédéséért.* Csakis a mi zsidó népi alapon álló zsidó képviselőnk fogja elfogulatlanul tudni és teljesíteni ama kötelességet, hogy *hittközségeink kulturális és jóléti intézményei támogatását ugyan oly mértékben biztosítsa, mint azt számarányához mérten - a többi egyházakhoz viszonyítva - megilleti.*

A múlt bizonyosságul szolgál nekünk, hogy a zsidóság elleni politikai, gazdasági, és kulturális kilengésekkel szemben a többi idegen pártok és azok képviselői teljes nemtörődömséggel hallgattak. De ezen pártokba „beirott” zsidó vallásuk is struc módjára homokba dugták fejüket a zsidó szenved-

désekkel szemben, úgy gondolva hogy a zsidó közvélemény nem fogja őket észrevenni.

A népi alapon álló és általunk képviseltre küldött zsidó tanácsosainktól mi zsidó öntudattal áthatott igazi zsidó népképviselőket várunk, kik tudni fogják mivel tartoznak népünknek és önmaguknak. A városi tanácsba elvárjuk tőlük, hogy a helyi potentátok gyakori tulkpásával és a nem ritkán antiszemita-kodással szemben megfelelő eréllyel fognak fellépni. Érezni fogják azon vérző sebeket, melyeket a zsidóság eleven husába éles késekkel belevágnak.

A város érdeke is megkívánja, hogy oly értekek, mint amilyenek a mi reprezentánsaink, a város közjainak emelésére megfelelően igénybe vettessenek. Oly kiváló férfiú, mint a mi Nussbaum

Sámuelünk, a váradi Orth. Izs. Hitközség volt elnöke és a zsidó népi mozgalom kitűnő egyénisége elsősorban, ha pedig ő nem vállalná, úgy Dr. Markovits Ignác a zsidó renesszans mozgalom lelkes munkása, kinek municipiális ügyekben való jártasága illetékes helyen a legnagyobb elismerésre talált, csak hasznára válhatnak ezen város vezetésének, jelenlegi szomorú helyzetében.

Meg kell, hogy legyen és meg is van a bátorságunk arra, hogy mint ezen város legconstructivebb elemei a város érdekében követeljünk is. Adtunk megfelelő, városi vezetésre predesztinált férfiakat és felhívjuk a megalakuló tanácsot, hogy a város jövő fejlődése és a váradi zsidóság nyugalma érdekében azok közül a város szűkebb vezetőségébe, az állandó választmányba is válasszanak.

A cionista pártok a revizionistákon kívül hüen kitartanak továbbra is Weizmannal.

A palesztinai bevándorlás felfüggesztése az egész világ zsidóságát izgalomban tartja. Cionista és Palesztina felépítési munkálataiban érdekelt zsidó körökben nagy érdeklődéssel tárgyalják az eseményekre való tekintettel összehívandó cionista világkongresszus állásfoglalását. A kongresszusnak a mai cionista vezetőség politikája felett kell itéletet mondani és a felelősség kérdésében határozni. Két ellentétes vélemény van. A mai nagy többség — bár hangsúlyozza, hogy a zsidóságnak valamely formában kifejezésre kell juttatnia Angliával szembeni elégedetlenségét — Weizmann professzor, a cionista világszervezet elnökével szemben, aki egyben a Jewish Agency elnöke is, rendíthetetlen bizalommal viseltetik és továbbra is őt és a mai executívát akarja a cionista szervezet élén látni. A másik tábor az egyelőre kisebbségben levő ellenzék, főleg az ugynevezett revizionisták Weizmannal teszik felelőssé a bekövetkezett kudarcért és ezért feltétlenül kívánják Weizmann lemondását és egy új executívát választásukat. Ezek a vélemények és ellentétes felfogások érdekesen nyilatkoznak meg a mérvadóbb zsidó lapokban az egész világon és ezért nem tartjuk érdektelennek, hogy a különböző felfogású lapokból néhány szemelvényt közöljünk, hogy az erdélyi zsidóság is képet nyerjen az érdekes helyzetről.

A Haarec a revizionisták ellen.

A palesztinai héber sajtó két vezető lapja, a „Doar Hajom“ — amelyet legutóbb tiltott be a kormány, de ügyes fogással tovább jelenik meg a Jerusolajim című lap nevében — és a „Haarec“ fejezik ki a palesztinai zsidóság két álláspontját. A „Doar Hajom“ tiltakozik az ellen, hogy ő Anglia ellensége volna. A revizionisták nem ellenségei Angliának — írja. — Ellenkezőleg, ők kizárólag a mai cionisták vezetőségét teszik felelőssé a bekövetkezett eseményekért, amely nem tudta elég erélyesen képviselni a zsidóság érdekeit Angliával szemben, nem is akarta. Igaz, hogy a revizionisták erélyesen tiltakoztak a gyarmatügyi minisztérium eljárása ellen, de továbbra is megvannak róla győződve, hogy egy helyes cionista politika mellett nagyon könnyen haladna együtt a zsidóság és Anglia Palesztina felépítésénél.

Egyik rendkívül erélyes hangu cikkében ezeket írja a „Haarec“:

„A revizionisták most is kisebbségben fognak maradni azzal a törekvésükkel, hogy a mai cionista vezetőséget más vezetőség váltsa fel. A cionista világ értékelni fogja tudni a támadásnak azt a minősíthetetlen módját, ahogyan a revizionisták Weizmannal az utóbbi években kezelték. Weizmann a mozgalom leghűbb vezére és mindig a cionista többség akaratának a végrehajtója volt. A revizionisták szeparatizmusa veszedelem a mozgalomra és alighanem kénytelenek leszünk teljesen izolálni őket, hogy lapjuk és vezérük álláspontja ne árthatson a mozgalomnak. Weizmann lemondása és visszavonulása nagyon felelőségteljes dolog volna, ha ennek csak tiltakozó és tüntető célzata lenne. Rendezett viszonyok között élő államban ez érthető és természetes, mert a politikájában megsértett kormány lemondása után az egész politikai apparátus, a parlament is tovább funkcionál és nyomban új vezéreket állít a régiéik helyére. De nálunk, a mi mozgalmunkban egy ilyen lépés nagyon is ártalmas lehet. (Ezért akarják egybehívni a kongresszust, a zsidó parlamentet! A szerk.) „És még egy kérdés van — írja a Haarec —: *Ki fogja átvenni a vezérseget, ha most Weizmann lemondana? A zsidó nép nem fogja Jabotinskyt, a „Doar Hajommal“ és a maga Trumpeldor szervezetével királyának megválasztani... Weizmannat lehet bírálni, tettük a multban és megesszük a jövőben, de negálni nem lehet őt. A kongresszus egybehívását nem ellenzi a lap, de rendkívüli kongresszust akar vagyis új választásokat nélkül, a mult kongresszuson részvett delegátusokat kell összehívni egy rendkívüli kongresszusra.*

A „Davar“ — a munkások lapja ugyanacsak a revizionisták ellen foglal állást. Ugyanakkor azonban közli a zsidó munkáspártok rendkívüli erélyes sürgönyét, amelyet Mac Donald kormányelnökhöz intéztek. A munkáskormány elnökét a munkás szer-

vezetek arra szólítják fel, hogy tegyen eleget vállalt kötelezettségének. Így ír:

„Mi akik becsülni tanultuk az Ön erkölcsi erejét — lelkiismeretéhez és kötelességtudásához fordulunk és arra kérjük, hogy vagy teljesítse Anglia mandatórius kötelességét, vagy ha nem fizetődik ki neki a zsidó néppel szemben eleget tenni, úgy mondjon le nyíltan ezekről.“

Az arab sajtó.

A legérdekesebb, hogy az arab sajtó is adja az elégedetlent és a bevándorlás felfüggesztése dacára úgy ír, mintha itt újból csak a zsidóknak tettek volna koncessziókat. „A bevándorlás ideiglenes felfüggesztése csak két hónapra szól — írja — a bevándorlás ezalatt is tartani fog, hiszen 950 engedély még mindig érvényben maradt. A cionisták ezenkívül is érteni fogják a módját, hogy munkásokat csempésznek be. Rabbiknak és kapitalistáknak fogják őket öltöztetni. A „Falesin“ idézi a „Doar Hajomot“, amely szerint ez a felfüggesztés csak „baksis“ akart lenni az arabok részére, hogy megvigasztalja őket a londoni tárgyalások kudarcá miatt.

A „Marat Schar“ című arab lap izgató hangu cikkét így fejezi be: Az arab politikát csak mi szabhatjuk meg itthon Palesztinába és nem Londonban. És „Aki nem oroszlan, azt az oroszlanok szét marcangolják“. „Ha már most ilyen nagy az izgalom a zsidók körében — kérdi az arab ujság — a bevándorlás ideiglenes felfüggesztése miatt, mit tesznek majd akkor, ha a kormány véglegesen be fogja szüntetni a bevándorlást és ha megtiltja a zsidóknak a földszerzést?“

Itt említjük meg, hogy az egyik arab lap erélyesen támadja a Londonban járt arab delegációt, amiért eredménytelen utján 4000 fontot költött el...

A londoni „Die Zeit“ figyelmezteti az angol kormányt, hogy az araboknak tett engedményről az arabok arra fognak következtetni, hogy a kormány nál pánikszerű nyugalanság van az arabok miatt és ezzel a zavarok még nagyobbak lesznek. Az angol zsidóság is kénytelen a világ zsidóságának tiltakozó szavához csatlakozni és hangsúlyozni, hogy nem tett eleget a mandátumban vállalt kötelezettségének.

A „Der Moment“ (Varsó) írja: „Hisztérikus kiáltásokat hallunk: „Távozzon Weizmann!“ Fel kell vetni a kérdést, vajjon a mai helyzetben Weizmannnak módjában volt-e más eredményt elérni. Minden józan ember csak azt mondhatja: Nem! Hiszen Weizmann mindent amit tett, állandó kontaktusban tette a zsidó vezető politikusokkal, Lord Melchettel, Lord Rothschilddal, Lord Readinggal, Félix Warburggal és másokkal...“

Ezzel szemben a varsói „Haint“ így ír: „Anglia konjunktúra politikát űz, amikor a zsidó bevándorlást megakasztja, Indiára tekint. Erre a válasznak az legyen: Mi nem kérünk az ilyen konjunktúra politikából! Palesztina nem konjunktúra a mi számunkra, mi minden körülmények között fel akarjuk építeni a nemzeti otthonunkat, minden politikai intrikáktól függetlenül és ezt nekünk meg is ígérték! Erélyes tetteket várunk az executívától, tetteket, amelyek a zsidó nép egységes akaratának és erejének megfelelnek.“

A „Stimme“ (Bécsben) többek között ezeket írja:

Az angol kormány legutóbbi eljárása, megszegése a a vállalt szónak. Nem várhatja Anglia, hogy panaszt emeljünk ellene az egész világ előtt a népszövetségűél... Abban a pillanatban, amelyben Anglia más helyen bekövetkezett politikai zavarai miatt nem tud eleget tenni vállalt kötelességének, a népszövetségnek kell felemelni hatalmi szavát. Fel kell vetni a kérdést, nem kellene-e a cionista vezetőség és az angol kormány közötti viszonyt alapvetően módosítani? „A sorok között kiolvashatni a vezető cionista férfiak kijelentéseit: az ő türelmüknek is vége, az asztalra kellene csapni és egy 17 milliós nép nevében felemelt fővel és dühösen követelni, hogy teljesítse végre Anglia kötelességét!“

A „Neue Welt“ (Wien) a revizionisták lapja írja:

„A bevándorlás felfüggesztése az arabok érdekében politikai okokból történt és a zsidóság és a cionisták ellen irányul. Ez az eredménye a man-

datárius hatalom gyengeségének és programjának külsőségének, de egyben a cionista vezetőség is gyenge és program nélküli. Az indiai helyzet komplikációját árulásnak használták fel a cionizmus ellen. Így nem egy érett politikus cselekszik, így kapaszodik a vízbe fuldokló egy gyenge szalmaszálba.

A cionista vezetőség épp ilyen tehetetlen. Ez a vezetőség a harcos szabadságmozgalomból a pénzgyűjtés mozgalmát csinálta, a szép beszédek és megnyugtató politikákat. Weizmann elnök mindig és mindig ezt ismételte: „A politikai helyzet megnyugtató, az angol kormány nem fogja szavát megszegni. Ne politizáljunk, csak gyűjtsük a pénzt. Mi nem tudunk más kormányt Anglia élére állítani, de a cionista mozgalom számára tudunk új vezetőséget választani. A zsidó népek meg kellene érte adni a módot és ennek az útja a cionista kongresszus egybehívása.

Ilyen és hasonló hangon írnak a többi lapok is. Anglia ellen általános a felháborodás, Weizmann és a mai vezetőség felelősége kérdésében természetesen nagyban megoszlanak a lapok véleményei. A cionista közvélemény túlnyomó többsége azonban kitart Weizmann vezetésével, mivel annak megdöntését nem akarja egy a hangzatos jelszavakkal nem realizálhatóság esetén, a zsidó jövő veszélyeztetésével a labilis bizonytalanságnak kiszolgálni. A kongresszus egybehívása azonban nagyjában az egész zsidó sajtó kívánsága, még a legelőkelőbb zsidó lap, a londoni Jewish Chronicle is ezt kívánja. Az executiva a hangulat hatása alatt készül a kongresszus egybehívására.

Német antiszemizmus

A horogkeresztes izgatások elhintett magvai, félelmetes természettel veszélyeztetik a thüringiai zsidóságot. A zsidóság elleni „leítés, készcsinálás és belövés“ antiszemita jelszavok, fokozatosan viszik be a köztudatba azon felfogást, hogy a polgárság egy csoportját mindenért felelőssé lehet tenni. Fokozatosan kitermeli a korlátoltság azon gyűlöletét, mely végül is a leggyalázatosabb antiszemita szélsőségekben robban ki.

Thüringiáról egyébként legutóbbi hírünk az, hogy ott az iskolákban a zsidók ellen imádkoztatnak. Azóta egyéb érdekes hírek is érkeztek. Az új hírek alapján Thüringiát valóságos antiszemita mintá-államnak tekinthetjük.

Az új szellem természetesen mindenütt éles ellenhatást vált ki.

Dr. Frick thüringiai közoktatásügyminiszternek az a rendelete, mellyel az iskolák számára a zsidók ellen szóló gyűlölködő „imádságokat“ rendelt, újabb hullámokat ver. A Centralverein hivatalos lapjának az élén W. Nithack katolikus plébános élehangú vezércikkben támadja meg a vallással való ezt a visszaélést, melyet az ifjúság félrevezetésének nevez. De megmozdult a birodalmi kormány is, melynek belügyminisztere, dr. Wirth, a thüringiai kormány fejéhez, Baum miniszterelnökhöz intézett levelében tiltakozik a legélesebb hangon a gyűlölködő imák ellen.

Cáfolat nélkül maradt újságjelentések szerint — írja a belügyminiszter — Frick miniszter ur egyik rendeletében több imádságot ajánlott a thüringiai iskolák számára, mely imákban a következő mondatok foglaltak: „Ezért szabadíts meg bennünket a csalástól és árulástól“, „hiszek benne, hogy megbünteted országunk elárulását“, „tudom, hogy népünket istentelenség és hazaárulás tépte széjjel és semmisítette meg.“

Ezekben az imákban nem ok nélkül láttak hangsúlyozott pártpolitikai tendenciákat, melyeket annál fájdalmasabban kell fogadni, mert Frick miniszter ur a thüringiai tartománygyűlés gazdasági bizottságának az ülésén állítólag azt a kijelentést is tette, hogy ezek az imádságok „idegen fajú elemek, vagyis a zsidók“ ellen irányulnak. Be kell vallanom igen tisztelt miniszterelnök ur, hogy ez az eljárás igen fájdalmasan érinti a birodalom belügyminiszterét, akinek hivatali kötelessége, hogy a weimari alkotmány szelleme és betűje fölött örököljék.

— Az imák egy részében hangsúlyozott politikai kérdések és a dr. Frick miniszter által hozzájuk fűzött magyarázatok önmaguktól vetik fel a kérdést, hogy ezek megfelelnek-e az alkotmánynak? Engedje meg azt is igen tisztelt miniszterelnök ur, hogy mint ember és keresztény, a legnagyobb őszinteséggel azt a megjegyzést fűzzem mindehhez, hogy az én egyéni nézetem szerint politikai célzásoknak az imákba való becsempészése a vallásosság szellemével is ellenkezik.

De a zsidók ellen szóló iskolai imádkoztatás son kívül egyéb tekintetben is sorjában megvalósítják Thüringiában az antiszemiták összes vágyait. Így sietve benyújtották mint mult számunkban megírtuk, a rituális vágatás tilalmára vonatkozó javaslatot, melyben 6 hónapig terjedő fogházzal és pénzbüntetéssel kívánják megbüntetni azokat, akik a zsidóság által kívánt módon végzik a vágóállatok metszését.

Az egyéb antiszemita propaganda eszközökön kívül már a rituális vágatás tilalmával is lehetlenné teszik, hogy a thüringiai nyaraló és üdülőhelyeken zsidóvallású külföldiek megszálljanak.

HIREK

Felelős szerkesztő WASSERSTROM SÁNDOR.
A „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5690.

Péntek, Tamuz 8, július 4.
Szombat, Tamuz 9, július 5.

Szombat bejövetele:

üzlet bezárás 8.05
gyertyagyújtás 8.10
I-tentiszelet kezdete 8.20
Szombat kimenetele 9.25

Terjesszátok és szerozzátok előfizetőket az erdélyi ortodox zsidóság egyetlen és legolcsóbb lapjának, a „Népünk”-nek! A „Népünk”-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia!

Ahol a zsidó kereskedők vasárnap is nyitva tarthatnak. Németalföld királyságának második kamarája 73 szóval 16 szó ellenében, elfogadta azt a törvényjavaslatot, mely az üzletek záróját esti 8 órában állapítja meg. Vagyis kisüzletek reggel 5 óráig, este 8 óráig lehetnek nyitva, vasárnap minden boltot be kell zárni. Kivételt képeznek a vallásos társulatok kebelébe tartozó, valamint az élelmiszer- és a Hollandiában annyira kedvelt virágüzletek. **Ortodox zsidó kereskedők szombaton bezárhatnak, hogy vasárnap nyitva tarthassák boltjaikat.**

Antiszemita hang a cseh parlamentben. Myslivec cseh kirakális képviselő az elmúlt napokban antiszemita támadást intézett a zsidóság ellen. A derék képviselő egyik felszólalásában többek között ezeket mondta: „A pénzügyi hatóságoknak kötelessége volna ellenőrizni azokat az eszközöket, melyekkel vagyont szereznek, s gyakran milliókat harcolnak össze. A pénzügyminisztert talán érdekelné megtudni, hogy Mózes törvényei szerint az „amnesztia” évben (a Jubal évben) minden család visszakapja azt a birtokot, melyet az elmúlt „amnesztia” évben birtokolt. Ez a törvény bölcs előrelátással megakadályozza, hogy egyesek nagy vagyont összeharcoljanak maguknak. S én nem hallottam — mondotta a szónok, — hogy Mózes eme törvénye érvényét veszítette volna napjainkban. A pénzügyminiszter tehát helyesen cselekednék, ha megvizsgálná milyen vagyoni viszonyok között éltek Mózes vallásának hívei az utolsó amnesztia évben?”

Megszűnt a pápai orth. zsidó polgári fiúiskola. A pápai orth. zsidó polgári fiúiskola — Magyarország egyetlen állami támogatású zsidó polgári fiúiskolája, — 30 évi fennállás után a folyó évi tanévvel megszüntette működését. A sajnálatos esemény oka a hitközség nyomászó pénzügyi helyzetében, a zsidó tanulók számának lecsökkenésében és nem utolsósorban az áldatlan hitközségi viszonyokból adódó magyarázatát. Az iskola megszűnésével öt zsidó tanár maradt volna állás nélkül, kiknek elhelyezése képezte az előjáróság legnagyobb gondját, azonban buzgó fáradozásuknak mégis sikerült a mai viszonyok között szinte leküzdhetetlen akadályokat legyőzni. A tanárok közül hármat: Blau Henrik igazgatót, Bihari Arturt, és Pollák Lajost a pápai római katolikus iskolaszék választotta meg — a veszprémi püspökség előleges engedélye alapján — a pápai rom. kath. polgári fiúiskola rendes tanáraivá, Faragó Adolf és Láng Károly tanárokat pedig Pápa megyei város felügyelőbizottsága a választotta meg az iparos tanonciskolában ujonnan szervezett főhivatású rendes tanári állásokra.

A hérsi hitközség a bevándorlás szűnetelése ellen. A június hó 24-én megtartott bécsi hitközségi képviselőtestületi gyűlésen a következő határozat hozatott: „Azon hir, hogy az angol kormány a szentföldre való emigrálást beszüntette, a legfájdalmasabb érzést váltotta ki a zsidóságból. A legkevesebb csalódást jelenti ezen elhatározás mindazoknak, kik a Balfour deklaráción, régi vágyaik álmait, a palesztinai zsidó állam ujjáépítése megvalósítását vélték közelebb hozni. Legsúlyosabban érintette ez azon fiatal embereket, kiket eszményi törekvéseik arra birt, hogy kemény munkába lépve magukat, uttörői legyenek a szentföldi munka és alkotásnak. Mindenki méltányolni tudja a szentföldi alkotásokat és annak jelentőségét, mit a palesztinai kérdés a zsidóságnak jelent. A bécsi zsidóság is fájdalommal állapítja meg az emigráció beszüntetését és tiltakozik az angol kormánynál a bevándorlástilalom ellen, egyben követeli annak haladéktalanul felfüggesztését.” Ugyanezen gyűlésen terjesztették be a palesztinai áldozatok hátramaradtainak 1929 szeptember havától befolyt összegek számadatait. Összesen az augusztusi palesztinai áldozatok hátramaradtainak 146.646 Schilling folyt be. A befolyt összeg a Jewish Agency-nek Londonba lett átutalva.

Numerus clauzus a szovjet egy technikai főiskolájában. Charkowból jelentik: A „Jewrobmol” nevű odesszai zsidó technikai főiskola, mely a Szovjetunió legnagyobb ilyen fajta iskolája, legközelebb

ukrán főiskolává lesz átváltoztatva. Az átváltozás okául azt hozzák fel, hogy Jewobmol az odesszai nagyipar számára évente legkevesebb 150 kvalifikált technikust ad, s így az a veszély áll fenn, hogy néhány év leforgásával az odesszai gyáraknak túlságosan sok zsidó technikus lesz. Jewrobmol Ukrajna legjobb technikai főiskolája. 11 éves fennállása óta 1500 nagyqualifikációjú technikust adott az iparnak. Jelenleg 400 hallgatója van, nagyjából zsidó munkások gyermekei. Amint látjuk tehát, a szovjet szintén nem ellensége a numerus clauzusnak. A numerus clauzus is ugyálszik szalonképessé lesz, ha ez a szovjet égisze alatt születik meg.

Új butorüzlet! Nagyvárad. Új butorüzlet!

műasztalosok

Butoráruháza

Piața Unirii (Szt. László-tér) 12. Holdas templom mellett. Teljes lakberendezések a legegyszerűbbtől a legkényelmesebb izléseket is kielégítően **termelési áron** (nem kereskedelmi áron) **óriási választék!** Kedvező fizetési feltételekkel

Jabotinsky nem mehet vissza Palesztinába? A cionista zsidóság egyik legmarkánsabb egyénisége, Wladimir Jabotinsky, a revizionista párt vezető tudvalevőleg állandóan Palesztinában él, mint a Doár Hájom főszervezője. Legutóbb több hónapra Délafrikába ment propaganda utra. A napokban érkezett vissza és visszatérési vizumát még nem látta meg a londoni hatóság. Londonból kérdést intézett Palesztina főkormányzóhoz, aki állítólag azt javasolta, hogy Jabotinsky csak az esetben kaphatná meg a visszatérési engedélyt, ha bizonyos tevékenységtől tartózkodna Palesztinában. A palesztinai sajtó a legnagyobb felháborodással tárgyalja ezt a kérdést és azt írja, hogy ez az eljárás Palesztina zsidó lakosságát II. osztályú polgárokká degradálja, akiknek nincs megengedve mindaz, amit mások megtehetnek. Ezt semmi körülmények között tűrni nem hajlandó a zsidóság.

VEGYILEG tisztít mos vasal férfi és nő ruhákat Fehérmű, gallérműst is válla

BORGOS Bazár épület Színház oldal.

Az Ungvári Zsidó-Néplap jubileuma. A szlovénköi nemzeti alapon álló zsidóság lapja, a Zsidó-Néplap legutóbbi tünnepi számában jubilálja tízéves fennállását. — A Szerény Béla szerkesztésében megjelenő, nagy olvasó táborral rendelkező kitűnően redigált lap szerkesztőségének kívánunk a zsidó jövő érdekében továbbra is kifejtendő munkájukhoz sok szerencsét.

A szatmári Zeiroth és Zeire fagyalt délutánja. A szatmári Zeiroth és Zeire Mizrahi, ismételtén bebonyonította, hogy az országépítés nem munkájában méltóan veszik ki részüket. Ezen fiatal, de tetterős és lelkesedni tudó csoport, f. hó 22-én egy minden tekintetben nagyszerűen sikerült fagyalt-délután rendezett a msziet chaluc-farm és könyvtár-alap javára. A gazdag műsort, Klein Mózesné a Zeiroth elnökijének megnyitó beszéde vezette be. Üdvözölte a nagy számban megjelent msziet vendégtestvéreket, majd rámutat, hogy mily fontos a környékbeli testvéregyesületek között a baráti kapcsolat kiépítése, ismertette az ifjuság nagy szerepét az Erec felépítésének emberfeletti munkájában. Izsák Arnold chavér a Zeire elnöke a fagyalt-délután keretében bucsuzott el az egylettől. Lendülettel szavaival további munkára buzdította a tagokat. Fischer Miklós chavér válaszában megköszöni az Izsák Arnold chavér agilis munkásságát. Junger Juliska saját szerzeményű versének elszavalásával, élénk tetszést váltott ki a hallgatóságból. Mig Rothenstein Terike saját szerzeményű novellájával óriási sikert ért el. A közönség percekig tartó tapsal ünnepelte. A nivós műsor legkiemelkedőbb száma Lichtenstein msziet vendégtestvér zsargon-kupléi voltak. A kedves közvetlenséggel előadott kuplékat a közönség megismételte. Befejezésül Wald Mór, Wald József és Klein Jól énekszámokat adtak elő, nagy siker mellett. Az előadás nivóját nagyban emelte a nagyszámu msziet vendégek jelenléte, kik időt és fáradságot nem kímélve, utaztak le Mármaroszigetről. Külön megemlítést érdemelnek a Zeiroth tagjai, kik a rendezés nehéz munkáját végezték.

Ordentlich Viktor.

Talmudelőadás. Szombat délután 4 órakor London Herman Talmudelőadást tart a Mizrahi helyiségében. Érdeklődőket szívesen lát a Vezetőség.

Vendéglők és kávéházak figyelmébe!

N I-a minőségű és kivitelű billiárd-golyók és dominók készülnek

NEUMANN MÓR. ORADEA

Str. Avram Iancu 20. Széküldés utánvét mellett.

Németország zsidósága a statisztikai számok tükrében

Dr. Sigfried Kanovitz nagyon érdekes előadást tartott a napokban a német zsidóságnak statisztikai képeről. Az előadó Theilhaber, Koralknik, Birnbaum és Kaleko statisztikusok eredményeit vette alapul.

Mindenekelőtt megállapította, hogy a statisztikai számok a német zsidóság visszafejlődését mutatják. Ezzel szemben kell helyezni az ujjáépítés és reorganizáció munkáját. Ilyen szempontból a palesztinai ujjáépítés óriási jelentőséggel bír. A német zsidóság fejlődésében az elmúlt század nvolcvansa éveit döntő hatásúak voltak. A keleti provinciákból nyugat felé áramlottak a zsidó tömegek, egyúttal a keleti országokból is tömeges bevándorlás történt, a kis városokból pedig a nagy városok felé vándoroltak a zsidó existenciák. Ekkor helyezkedett el a német zsidóság különböző gazdasági pozíciókba, amelyeket megtartott a háboru kitöréseig. Voltak foglalkozások, amelyek szinte 70—80 százalékig zsidó befolyás alatt állottak. Ma azonban ez a befolyás állandó leépítés alatt áll, egyfelől azzal, hogy kiszorítják a zsidókat, másrészt, mert ezek a foglalkozási ágak egyébként is jelentőségüket veszítették.

Mindazonáltal már régen érezhető volt a német zsidóság visszafejlődése, s ha keleti országokból nem jött volna megszakítás nélküli bevándorlás, akkor bizonyára gyors összeomlás állott volna be. 1910-től 1925-ig a német zsidók száma 615 ezerrel lesüllyedt 564 ezerre. Amennyiben a zsidóság nem kap utánpótlást, ötven év múlva egyedül Berlin hetvenötezer zsidót fog e statisztika alapulvételével veszíteni. 1871-től 1925-ig a zsidóknak a német lakosság percentuális részesedése 1,2-ről leesett 0,9 százalékra. A százezernél nagyobb lakosságú városokban a zsidóság kétharmada lakik. A termelő-képességű zsidók 80 százaléka Berlinben van koncentráva, de a világvárosok befolyása alatt áll. A nagy város elzsidótlantja, kiteríti, vegyes házasságokba szorítja, házasságon kívüli állapotba kergeti a zsidókat. Igen sok közöttük gyermektelen házas.

A keleti Németország kisvárosaiban félig-meddig megállapodott foglalkozási ágak keretei között éltek a zsidók, de politikai eltolódások Posenből tömegesen kergették el a zsidókat különböző más vidékekre. Kétszázötvenezer zsidó került el ezekből a provinciákból, közöttük százezren Berlinbe jutottak. A zsidók kiszorultak a pénzügyi, ipari és nagykereskedelmi pozíciókból, minthogy az egyéni kapitalizmus idejét felváltotta a névtelen kapitalizmus kora. Különösen tipikus erre nézve a német zsidóságnak a vasáru nagykereskedelemből való kiszorítása. A zsidó ma már a negyötke alig szívja fel, úgy, hogy kénytelen másfelé orientálódni. Az ipari és kereskedelmi pályákon mint alkalmazottak tudnak főképp elhelyezkedni, ami súlyosan befolyásolja a zsidóság eddigi pozícióját. A zsidók többsége ugyanis eddig független pályákon működött, amit fel kellett cserélnie kötött pályákra.

Erősen sülyed a zsidó házasságkötések statisztikája. A zsidóknak 25 százaléka nem házasodik, egy másik negyede egygyermekes, harmadik negyede gyermektelen házasságban él és csak 25 százaléka rendelkezik egynél több gyermek fölött. Későn kötött házasságok tipikusak a zsidóknál. Tizenhat százaléka a német nőknek nem megy férjhez. A születések hullámvonala állandóan esett. 1875-től 1880-ig ezer közül 31 születést jegyeztek fel, 1906-tól kezdve már csak 16-ot ezer közül (még Franciaországban is 19—21 születést esett ezerre). 1925-ben a poroszországi zsidóság már csak 11 születést mutatott fel ezer közül. A faj fenntartása szempontjából legalább is 14,3-ra lenne szükség minden ezer után, Berlinben a születési statisztika 5—6-ot mutat ki ezer fej után. (Ezzel szemben Palesztinában 35 születés mutatkozik ezernél.)

A kitéréseknek már nincs nagy szerepük, inkább a felekezénelküliek sorát növelik a zsidók. A vegyesházasságok száma emelkedett. Az összes zsidó házasságkötések egynegyede vegyes házasság volt. 1929-ben még ez a szám is feltűnő módon emelkedett. 2780 zsidó házasság közül 1500 volt vegyesházasság.

APRÓ HIREK

Lublin. A világhírű lublini jesiva mult heti megnyitó alkalmával, — hol 100.000 ember volt jelen — érdekes meglepetésül szolgált, hogy az ünnepségre rendezősége Nahum Sokolov, a cionista világorganizáció exekutive elnökétől gyönyörű ezüstgyertyatartókat kapott, melyet a jesiva részére Sokolovnak elhunyt neje hagyományozott végrendeletileg.

Pankotáról jelentik: **Hellinger Saul** metsző, f. hó 27-én rövid szenvedés után, 66 éves korában meghalt. Temetése, f. hó 29-én óriási közönség részvételével történt meg. **Sonnenschein** Éliás ker. főrabbi megható szavakban ecsetelte Hellinger önéletes zsidóságát és puritán jellemét. — Hellinger egy néhány nappal halála előtt héber és német szövegű üdvözlő költeményt küldött a hazatért II. Károly királynak. A költeményt az itteni Nemzet. Párspárt juttatta el a kabinet irodának.

Miniatürök.

Írta: KOFFLER MÓZES.

A zsidók nyelve.

New-Yorkban lezajlott most a Jiddis kultur-agylet konferenciája, Dr. Zsitlovsky és a vilnai Zalmen Reisin, a jiddis nyelvian és a jiddis írók lexikon írója, Nigér Pinsky és számos delegátus részvételével. A konferencia kijelentette, hogy a jiddis nyelv leginkább a zsidó proletárok tulajdonát képezi(?). Üdvözölte továbbá a mai Oroszország vezetőit (valószínűleg, mert Szibériába küldik a héber tanítókat) és tiltakozott a jiddis nyelv Palesztinában történő üldözéséért(?). Látván a konferencia nagy lelkesülését a jiddis nyelv iránt, megérthető inkább a következő zsidó mese: Egy lengyel zsidó elutazott egyszer a leipzig mintavására. Hazatérve, nagy lelkesedéssel mesélte el szomszédjainak azt a sok csodát, amit Németországban látott. „Csak egy dolog nem tetszett nekem ott — mondá — láttam, hogy mennyire tették tönkre a németek a mi szép jiddis nyelvünket. Annyira, hogy nem is tudtam jól megérteni a beszédüket...”

Ellentétben az említett konferencia határozataival, a többi zsidó rétegek, különösen a vallás-alapon állók nagyrésze (a Mizráchi és az Aguda iskolában az élő héber a tanítási nyelv) és a Hitachdut a jiddist csak átmeneti nyelvnek tekintik, az asszimiláció elleni védőgátnak, amíg a héber visszafoglalja az érdemlő díshelyét: a zsidóság anyanyelveként. Bár szeretik, mégsem tartják szentnek a jiddist, amit az őket országukból kiűző és kizáró németektől vettek át évszázadokkal ezelőtt.

Balfour írja, a Szokolov által írt: A Cionizmus történetéhez írt előszavában, hogy „ha zsidóságnak megint lesz virágzó héber élőnyelve, akkor a többi népek sokkal inkább fogják tisztelni és szeretni.” Csak hogy a hébernyelvért a galutországok zsidósága keveset tett. Palesztinában 4 nagy héber napilap jelenik meg, a többi országokban pedig egy sem és ezekben a héberül beszélők tábora sem nagy.

Mint a tenger fenekére leszálló buvárnak kötele, amely a szárazon álló emberekkel összeköti és így az alámerüléstől megvédi; így a héber nyelvünk is összeköti az öt beszélőt a vallásával és népével és megóvja, hogy ezektől elidegenkedjék. Salum Alechim mondja, hogy a zsidó erősen veri a mellét *הוא על-ההי*-nél... (vétkéztem), de azért továbbra is vétkézik. Nem elég tehát ha elmúlt mulasztásunkon keseregünk, hanem igyekezzünk inkább mindnyájan a „nyelvek rózsáját” élővé tenni.

Zsidó testvér! Fizesd meg tartozásodat vallásodnak, népednek és a proféták szent nyelvének. Beszélj, olvass és gondolkodj héberül, mert „nyelvében él a nemzet!”

J'accuse!...

A román lapok foglalkozván a tárgul-frumosi és az újabb bálthi sajnálatos botrányokkal, ahol a támadó cuzistáknak semmi bajuk nem történt, azt írják, hogy ezek az események ártnak az ország külföldi jó hírnevének és különösen a külföldi hitelnek. De nem említik meg a legfontosabb argumentumot, hogy ezek a dolgok az állam erkölcsi alapját támadják meg, ami a legnagyobb kár. Mert ha nem is hiszünk, mint a nagy görög filozófus Platon, hogy az államot csak a filozófusok kormányozhatják a legjobb közmegegyezésre, mert nem minden jó elmélet embere, jó a gyakorlatban is, de azt el kell ismernünk, hogy az állam legbiztosabb támasza a nemes erkölcsi rend. Az állam célja nem lehet más, minthogy egy nagy ideális családot képezzen, amelynek a tagjai jólétben, testvéri szeretettel és szellemi együttműködésben éljenek és egymást szívesen segítsék. Az állam pajzsának az alkotmányban lefektetett törvények kell, hogy legyenek, amelyek szentek, sérthetetlenek és amelyek az igazságon alapulnak. „Justitia fundamentum regnorum” (Az igazság az uralkodók alapja).

Ezért mondhatta Andrejev Leonid, a híres orosz író: „Pup a hátunkon a mód, hogy bännak Oroszországban a zsidókkal. Ez ránk nézve örökös szégyen.” Érthető tehát, hogy országunk vezető férfainak, akik tudják, hogy az egyének felelősek hazájuk hibáért és nem akarják, hogy hazájuk érezze hátán a „pup” terhét, igyekezniök kell, hogy az egyenlő jogok ne csak a papíron létezzenek. Ha csak egy ember szenved is igazságtalanul, akkor az egész társadalom érzi ezt fájdalommal, akár a test a saját sebet.

Mikor Dreyfus ártatlanul kintlódott a börtönben, föllázadt az igazságtalanság ellen a nagy Zola és kikiáltotta: „J'accuse!...”

Hogy sok zsidó ki van téve hazánkban bán-talmazásoknak ennek csak egy oka van, hogy a támadók nem bünhődnek a törvény t íjes szigorával, hogy a kriminális tettek megtorlatlanul maradnak. Pedig nagy vétek az erkölcs ellen, a kímélet a bünténnyel szemben. A bűn elpálistolói részese a bűn elkövetésében.

Bölcsseink mondják (Szuka 26) „A lyuk hívja (csalogatja) a tolvajt!...” Ha tehát az országos kodexben lyuk van, bizonyos törvények nem érvényesek a gyakorlatban mindenkire egyaránt, akkor ez hívja csabítja, és bátorítja a bűnösöket a megkezdett munkájuk folytatására. És hol van akkor az

igazság? Még Kant, az Ujkor legnagyobb filozófusa mondja: „Wenn die Gerechtigkeit untergeht, so hat es keinen Werth mehr, dass die Menschen auf der Erde leben”: És mivelhogy ilyen gyakori panaszokra az ország hatalmasai csak azt felelik „Holó repült!...” (Beica 21), ezért én is kikiáltom: „J'accuse!...”

A verekedők

Ugylátszik a cuzista támadóknak nagyon jó találmányuk van, amely felülmúlja Edison és Marconi találmányait is... Ugyanis mikor ők verik a zsidókat, akkor nem lehet látni a láthatáron egy rendőrt sem. De hirtelen előrántják a rendőroket az ügyésszel együtt, mikor néha a megtámadt zsidók visszafizeik nekik a kapott nagy adagot... Ezek a támadók tanítványai Ill. Sándornak, az orosz cárnak, ki Gorkij szerint, azt mondta Gorka generálisnak: „Tudja szeretem, mikor a zsidókat verik.” De azok, dacára tág működési terüknek, mégis haragudnak, ha az ártatlan megtámadottak, nem akarnak beleegyezni, hogy hátuk pályának szolgáljon éjjel és nappal, a támadók box és bicska bajnokságai lebonyolítására.

Hasonlít ez az eset a következő zsidó meséhez. A végrehajtó eljött egyszer egy szegény Melamedhez és mivelhogy az adóprés akkor is divatban volt, hát elvivezte annak szent könyveit és ágyneműit. Erre keseregve mondja a szegény tanító bácsi: „A Talmudban két bölcs vitakozik egymással, hogy mire is van teremve az éjje! Az alvásra, mondja az egyik, a szentkönyvek tanulására, mondja a másik. Hát akkor, hogy vihette el a végrehajtó ur az ágyneműt és a könyveket is. Hisz elentébe kerül mindkét említett bölccsel. És még a legrosszabb, mit is csinálhatok én most már éjjel?...” Így keseregnek a mi támadóink is. Ha már nem is büszkélkedhetnek a fejükkel... de a kezűgyességük elsőrendű... Hát ha sem éjjel, sem nappal nem verekednének, akkor mit is csinálnának a kezeikkel?... De emezek nagy száju vezérei és védői is haragudnak. Ugyanis egyszer kellett egy híres berlini ügyvédnek két betörőt egymásután a törvényszéken védeni. És ime az első betörő tárgyalásán, feláll az ügyész és szigorú büntetést kér a betörőre, mert fényes nappal merészelt betörni. A másodiknak a tárgyalásán pedig szintén szigorú büntetést kért, mert a betörő gyáva, csak mikor mások aludtak, mert betörni. Erre felpattan haragosan az ügyvéd a helyéről és az ügyésznek kiabálja remegő hangon: „Hát akkor mikor törjenek be az én klienseim!?...” A zsidók óhajának hallatára, hogy sem éjjel sem nappal ne verjék őket, haragosan kiáltják az antiszemiták védői: „Hát akkor mikor törjenek be zsidófejeket a mi klienseink?!...”

Ha igazán jól akar étkezni, keresse fel a negyven éve fenálló országos hírt **GROSZ-féle orth. כשר vendéglőt**
Oradea, Zöldfa-u. 10 szám alatt és Timișoara, Lloydstr. II. hol figyelmes kiszolgálás mellett a legjobb ételek és italok a legolcsóbban kaphatók.
Olcsó havi abbonama. Lakodalmak bankettek s egyéb alkalmak rendezését legelőnyösebben vállalják.

Minden nagyobb városban
első-rangu tömegciknek háztartásokba való bevezetésre keresünk **intelligens beszerző aqvizitort**
Fix és jutalék megfelelő garancia mellett
Cím kiadóban.

A legszebb !! Zománcfényű gallérokat
tisztítja a

KLEIN Gőzmosóda
Szent János ucca. 4.

Tenisz nadrág már 450 Lei
Férfi öltöny már 850 Lei
nagyválaszték nyári férfi és fiu ruhákban készen és mérték után,

MENDEL

ruha áruház
Bulevardul Regele Ferdinand 3.

Hirdessen a „Népünk”-ben

Értesitem a mélyen tisztelt vásárlóközönséget, hogy a **Barna Jenő cég áruaktárát megvettem,**
melynek

rendkívüli olcsó elárusítását

megkezdtem

Rákóczi-út 14. alatt az Apolló palota mellett.

Eladásra kerül: Több ezer méter selyem, szövet, grenadin, gyapju delain, vászon, damaszt, zefir, bársony, mosóáru stb. stb.

minden elfogadható árban!

Saját érdeke, hogy szükségletét nálam szerezzé be.

SCHWARTZ

„VERSENYÁRUHÁZA

Rákóczi-út 14.

Ha jól akar vásárolni keresse fel a

SELEUTESCIOARUHAZA
ZÖLDFA U. 3.
ahol szép és meg bízható cipőket hihetetlen olcsó árban kanja!!

A legelőkelőbb zsidó folyóirat az egész világon elismert

MULT ÉS JÖVŐ

Szerkesztője: Dr. PATAI JÓZSEF.

Minden egyes szám gazdagon illusztrált gyönyörű album.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI. Révay-u. 14.

Megnyilt az

Apolló-mozgó

helyiségeiben a

Nagyvárad Műbutorasztalosok
Butorcsarnoka

Óriási választéka

munkáslakás, polgári és luxuslakás berendezésekben.

Eredeti termelési árak
Kedvező fizetési feltételek

Szenszki Miklós divatáruház
ORADEA, Sas passage

Harisnya, ke tyú, fürdődressz, fehérneműek, nyakendők, bábé cikkek, csipkék, rövidáruk egolcsóbban és nagy választékban.

Kiadta: WASSERSTROM SÁNDOR